

Ο Τριαδικός Θεός. Η μόνη ελπίδα του ανθρώπου

/ Γνώμες

+ π. Αντωνίου Αλεβιζοπούλου

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι τὸ «κατ' εἰκόνα» τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπομένως ἡ ζωὴ του, γιὰ νὰ ἀνταποκριθεῖ στὴν ἀληθινὴ του φύση, πρέπει νὰ εἶναι μικρογραφία τῆς ζωῆς τοῦ Θεοῦ. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς εἶναι Τριαδικός, καὶ ὁ ἄνθρωπος καλεῖται νὰ γίνῃ «Τριαδικός», ζωντας «Τριαδικά», δηλαδὴ τὴ ζωὴ τῆς πλήρους ἐνότητος καὶ τῆς ὁλοκληρωτικῆς ἀγάπης. Σὲ μία τέτοια ζωὴ καλεῖ τὸν ἄνθρωπο ὁ Τριαδικὸς Θεὸς ποὺ εἶναι τὸ ἀρχέτυπο τοῦ ἄνθρωπου. Ἡ ζωὴ τῆς ἀγάπης δὲν ἀνταποκρίνεται μόνο στὴν ἀληθινὴ φύση τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο καὶ στὴν ἀληθινὴ Θεογνωσία.

«Ὅποιος δὲν ἀγαπᾷ, δὲν ἐγνώρισε τὸν Θεό, διότι ὁ Θεὸς εἶναι ἀγάπη. Μὲ τοῦτο ἐφανερώθη ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ σ' ἐμᾶς: ὅτι τὸν Υἱὸν Του τὸν μονογενῆ ἔστειλε ὁ Θεὸς εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ ζήσωμε δι' αὐτοῦ. Εἰς τοῦτο συνίσταται ἡ ἀγάπη, ὅχι εἰς τὸ ὅτι ἐμεῖς ἀγαπήσαμε τὸν Θεόν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸς μας ἀγάπησε καὶ ἔστειλε τὸν Υἱὸν Τοῦ ὡς ἱλασμόν διὰ τὰς ἁμαρτίας μας. . . Μὲ τοῦτο ξέρομεν ὅτι μένομεν ἐν

αὐτῷ καὶ αὐτὸς ἐν ἡμῖν, διότι μᾶς ἔδωκε ἀπὸ τὸ Πνεῦμα Του» (Α' Ἰω. δ' 813).

Ἡ μεγάλη ἐλπίδα τοῦ ἀνθρώπου, τὸ νόημα τῆς ζωῆς του, εἶναι ἡ κοινωνία τῆς ἀγάπης, ποὺ δὲν περιλαμβάνει μόνο στοὺς συνανθρώπους, ἀλλὰ ἀποτελεῖ ἐνότητα καὶ ἁρμονία μετὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μας καὶ μετὰ τὸν Θεό, ποὺ εἶναι ἡ ζωή! Αὕτῃ ἡ Θεοκοινωνία (Β' Πέτρ. α' 4), κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἄνθρωπος «μένει ἐν τῷ Θεῷ καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ» (Α' Ἰω. δ' 16 Πρβλ. Ἰω. Ιζ' 2026) ἐξασφαλίζεται μετὰ τὴ δωρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τοῦ Θεοῦ (Α' Ἰω. δ' 13), μετὰ τὸ χρίσμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος (Α' Ἰω. β' 2027), ποὺ εἶναι ἡ σφραγίδα τοῦ Θεοῦ (Ἀποκ. Θ' 4).

Ἐὰν ὁ Υἱός, ποὺ ἐστάλη ἀπὸ τὸν Πατέρα, «διὰ νὰ ζήσωμεν δι' αὐτοῦ» ἢ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἦσαν κτίσματα, τότε δὲν θὰ μπορούσαμε δι' αὐτῶν νὰ ἔχουμε καμμία κοινωνία μετὰ τὸν Θεὸ «θὰ ἠγωνόμεθα ἀπλῶς μετὰ κάποιο κτίσμα καὶ θὰ ἤμεθα ἀποξενωμένοι ἀπὸ τὴ θεία φύση, ἀφοῦ τίποτα δὲν θὰ μᾶς ἤνωνε μετὰ αὐτήν. Τώρα δέ, ποὺ λεγόμεθα μέτοχοι Χριστοῦ καὶ μέτοχοί του Θεοῦ, φαίνεται ὅτι τὸ ἐν ἡμῖν χρίσμα καὶ ἡ σφραγὶς δὲν εἶναι ἐκ τῆς φύσεως τῶν δημιουργημάτων, ἀλλὰ ἐκ τῆς φύσεως τοῦ Υἱοῦ, ὁ ὁποῖος συνάπτει ἡμᾶς μετὰ τὸν Πατέρα διὰ τοῦ ἐν αὐτῷ Ἁγίου Πνεύματος» (Μ. Ἀθαν. Πρβλ. Ἑβρ. γ' 14, Ρώμ. η' 14 17, Β' Πέτρ. α' 4).

Ἡ πίστις στὸν Τριαδικὸ Θεὸ ἀποτελεῖ γιὰ τὸν ἄνθρωπο πραγματικὴ ἐλπίδα. Ἄν ὁ ἄνθρωπος γνωρίσει ποῖο εἶναι τὸ ἀρχέτυπό του, πῶς εἶναι δηλαδὴ εἰκόνα τῆς Ἁγίας Τριάδος, τότε θὰ πιστέψει πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ζήσει καὶ αὐτὸς τὴ ζωὴ τῆς ἐνότητας καὶ τῆς ἀγάπης. Τότε ὁ ἄνθρωπος θὰ μπορέσει νὰ βρεῖ τὴ σωτηρίαν.

Τοῦτο δὲν εἶναι δύσκολο νὰ τὸ ἐννοήσουμε, ὅταν σκεφθοῦμε πῶς ὁ ἄνθρωπος, ἰδιαίτερα σήμερα, ζεῖ ἐσωτερικὰ διεσπασμένος καὶ ἐξωτερικὰ ἀπομονωμένος. Αἰσθάνεται πῶς ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλαπλὰ στοιχεῖα ἔχει σῶμα, πνεῦμα, βούληση, συναίσθημα κ. ἄ. Ἕνας ἄνθρωπος διηρημένος ἐσωτερικὰ δὲν μπορεῖ νὰ πεῖ ὅτι εἶναι λυτρωμένος• τὸ ἴδιο καὶ ὅταν αἰσθάνεται ὅτι ζεῖ σὲ πλήρη ἀποξένωση καὶ μοναξιά ἓνας ἄνθρωπος ποὺ δὲν διαθέτει τὴ δύναμη νὰ ἀγαπήσει, δὲν μπορεῖ νὰ βρεῖ τὴν ἐσωτερικὴν του ἰσορροπία.

Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ γνωρίσει πῶς δὲν ἀνήκει στὴ φύση του ἡ ἐσωτερικὴ διάσπαση καὶ ἡ ἐξωτερικὴ ἀποξένωση, ἀλλὰ ἡ ἁρμονία καὶ οἱ διαπροσωπικὲς σχέσεις γι' αὐτὸ πρέπει νὰ γνωρίσει τὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ νὰ πιστέψει πῶς δημιουργήθηκε «κατ' εἰκόνα» Του! Νὰ βεβαιωθεῖ πῶς ὁ Θεὸς ζεῖ στὴν πληρότητα, τὴν ἐνότητα καὶ τὴν ἀγάπην καὶ νὰ πιστέψει πῶς σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο βρίσκεται καὶ ὁ δικός του τελικὸς προορισμός, τὸ νόημα τῆς δικῆς του ζωῆς (Β' Κορ. ε' 17 21, Α' Ἰω. γ' 23).

Ἄν ὁ ἄνθρωπος δεχθεῖ τὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ ἀνακαλύψει τὴν προσωπικὴν του

ταυτότητα στην εικόνα του Τριαδικού Θεού, τότε μόνο μπορεί να βεβαιωθεί πώς και ο ίδιος, από την φύση του, είναι δυνατόν να φθάσει στην πληρότητα της αρμονίας, της αγάπης, της κοινωνίας τότε αποκτᾷ νόημα ὅχι μόνο ἡ ζωή του, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀγῶνας του. Ἴδου γιατί εἶπαμε πὼς ἡ ἀλήθεια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, ἡ πίστη στὴν Ἀγία Τριάδα, εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα τοῦ ἀνθρώπου. Μακριὰ ἀπὸ τὴν πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεὸ καὶ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία γιὰ τὸ τί εἶναι ὁ ἄνθρωπος, δὲν μπορούμε νὰ θέσουμε ὡς νόημα τῆς ὑπαρξῆς μας τὴν κοινωνία καὶ τὴ βίωση τῆς ἀγάπης • ἀναγκαστικὰ θὰ πέσουμε σὲ ἄκοπους ὑλοκρατικούς καὶ ὑλιστικούς ἢ θὰ κινηθοῦμε σὲ ἐπίπεδα πανθειστικῆς τάξης. Σὲ τέτοιους δρόμους ὁδηγοῦν ἐπὶ παραδείγματι ὅλες οἱ ἰνδουιστικῆς προέλευσης ὁμάδες, ποὺ κηρύττουν πὼς ὁ Θεὸς δὲν εἶναι προσωπικὸς καὶ πὼς ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐπλάσθη «κατ’ εἰκόνα καὶ καθ’ ὁμοίωσιν Θεοῦ», ἀλλὰ εἶναι μέρος τῆς θείας οὐσίας. Κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ πρῖσμα, τὸ νόημα τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι πλέον ἡ ἀνάπτυξη σχέσεων κοινωνίας καὶ ἀγάπης, ἀλλὰ ἀντίθετα ἡ ἀποδέσμευση ἀπὸ ὅποιεσδήποτε «προσκολλήσεις» καὶ ἡ διάλυση τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀνθρώπου στὴ λεγόμενη «παγκόσμια συνειδητότητα».

Αὐτὸ ἀποδεικνύει πόσο ἐπιπόλαιο θὰ ἦταν νὰ θελήσουμε νὰ συμβιβάσουμε τὴ χριστιανικὴ μας ὑπόσταση μὲ ὁποιαδήποτε συμμετοχὴ σὲ τεχνικὲς τῆς γιόγκα, τοῦ διαλογισμοῦ καὶ σὲ παρόμοιες «πρακτικές», ποὺ βασίζονται σὲ ἐξωχριστιανικὲς θεολογικὲς καὶ ἀνθρωπολογικὲς προϋποθέσεις.

Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι ὅλες οἱ θρησκεῖες ἀποβλέπουν στὸν ἴδιο σκοπὸ ἢ ὅτι μὲ τὶς «τεχνικὲς» αὐτὲς μπορεί κανεὶς νὰ γίνῃ καλῦτερος χριστιανός, ἂν δὲν ὀφείλεται σὲ ἄγνοια τῶν βασικῶν χριστιανικῶν θέσεων ἢ σὲ ἀποκρυφιστικὴ ἐρμηνεία τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος, ἀποτελεῖ σκόπιμη διαστρέβλωση τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ἐλπίδας, ἐπικίνδυνη ἀλλοίωση τῆς ἔννοιας τοῦ χριστιανικοῦ νοήματος τῆς ζωῆς, ἐπιβουλὴ τῆς σωτηρίας τοῦ ὀρθοδόξου πιστοῦ.

Ὑπογραμμίζουμε πὼς ἡ θεία ἀποκάλυψη, δηλαδὴ ἡ συγκατάβαση τοῦ Θεοῦ, πραγματοποιήθηκε βαθμιαία, προσαρμοζόμενη στὴν πνευματικὴ κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου τῆς πτώσης.

Ἡ ἀποκάλυψη αὐτὴ ὁλοκληρώθηκε μὲ τὴν κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἀναφέρεται στὸν Ἑνὰ καὶ Τριαδικὸ Θεό. Ὁ Θεὸς δὲν μᾶς ἀποκάλυψε τὰ πάντα γιὰ τὸν ἑαυτό Του, ἀλλὰ ὅσα ἦσαν ἀπαραίτητα γιὰ τὴ σωτηρία μας. Οἱ δογματικοὶ ὅροι τῆς Ἐκκλησίας δὲν ἀποδίδουν αὐτὸ ποὺ στὴν οὐσία Τοῦ εἶναι ὁ Θεός, ἀλλὰ «ὀριοθετοῦν» τὴν πίστη καὶ περιφρουροῦν τὸ περιεχόμενο τῆς ἐναντι τῆς αἵρετικῆς ἀπειλῆς.

Πιστεύουμε σὲ Ἑνὰ Θεό, ποὺ εἶναι Τριαδικός, δηλαδὴ κοινωνία προσώπων. Ὑπάρχει

μόνο μία Θεία οὐσία, γι' αὐτὸ κάνουμε λόγο γιὰ ἓνα Θεό. Ὅμως αὐτῆς τῆς Θείας οὐσίας μετέχουν ὄχι μόνο ὁ Πατήρ, ἀλλὰ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Ἕνας Θεὸς εἶναι ταυτόχρονα καὶ Τριαδικός. Ὁ Πατήρ, ὡς μοναδικὴ Ἀρχὴ καὶ Πηγὴ, μεταδίδει τὴ Θεία ὑπαρξὴ στὸν Υἱὸ μὲ προαιώνια γέννηση καὶ στὸ Ἅγιο Πνεῦμα μὲ προαιώνια ἐκπόρευση.

Ἀλλὰ μέσα στὸ χρόνο γιὰ τὴ σωτηρίᾳ τοῦ κόσμου, τὰ πάντα συντελοῦνται «Τριαδικά», ἀπὸ τὸν Πατέρα διὰ τοῦ Υἱοῦ «ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι». Γι' αὐτὸ καὶ ἀναφέρεται ὅτι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα «πέμπεται» διὰ τοῦ Υἱοῦ. Καὶ τὰ τρία Θεία πρόσωπα ἔχουν μία θέληση καὶ μία ἐνέργεια, εἶναι μεταξὺ τοὺς ἐνωμένα ἀδιαιρέτως.

Ὁ ἄνθρωπος, ἔχοντας σὰν ἀρχέτυπό του τὸν Τριαδικὸ Θεό, εἶναι ἀπὸ τὴ φύση του («κατ' εἰκόνα») ἐνότητα, ἁρμονία, ἀγάπη. Ἄν ὅμως ἀπορρίψουμε τὴν πίστη στὴν Ἁγία Τριάδα, ἐκλάβουμε τὸν Υἱὸ ἢ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ὡς κτίσμα, ἐὰν εἰσαγάγουμε «σύγχυση» στὶς σχέσεις τῶν θείων προσώπων, τότε καὶ ὁ ἄνθρωπος ὡς τὸ «κατ' εἰκόνα» αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὴ φύση του δὲ θὰ εἶναι ἐνότητα καὶ ἀγάπη, ἀλλὰ διάσπαση, δυσαρμονία ἢ σύγχυση. Γι' αὐτὸ λέμε πὼς ἡ πίστη στὸν Τριαδικὸ Θεὸ εἶναι ἡ μόνη ἐλπίδα τοῦ ἀνθρώπου.

Ἀπὸ τὸ βιβλίο του «Ἡ Ὁρθοδοξία μας»